Qorti tal-Magistrati (Malta)
Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)

Illum, 29 t'Ottubru, 2018

Il- Pulizija
(Spettur Angelo Gafa)

-vs-

Mario Spiteri detentur tal-karta tal-identita` numru 13576M; u

Omissis

Kumpilazzjoni Nru.1257/2013

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputati Mario Spiteri u Omissis, u ċioè talli:

> F'dawn il-Gżejjer, fit-03 ta' Diċembru, 2007 u fil-jiem ta' qabel, b'diversi atti magħmulin b'riżoluzzjoni waħda, bil-ħsieb li jagħmel qliegħ b'qerq għad-dannu tal-Casino di Venezia f'ammont ta' flus li jeċċedi l-elfejn tliet mija u disgħa u għoxrin ewro u sebgħa u tletin ċenteżmu (€2,329.37), wera dan il-ħsieb b'atti esterni u ta bidu għall-esekuzzjoni tad-delitt, liema delitt ma seħħx minħabba xi ħaġa aċċidentali u indipendenti mill-volonta' tiegħu;

Fl-istess perjodu, lok u ċirkostanzi, mingħajr awtoriżżazzjoni, uża l-kodiċi ta' dħul, password, isem l-utent, indirizz postali eletrroniku jew xi mezz ieħor ta' dħul jew informazzjoni ta' identifikazzjoni ta' xi persuna oħra f'kompjuter;

Fl-istess perjodu, lok u ċirkostanzi, ġiegħel b'xi mezz ta' rigali jew wegħdiet, lil Brian Dingli, kuppier fil-Casino di Venezia juża, jew ikollu fil-pussess tiegħu, ġewwa jew barra minn Casino, karti, dadi jew muniti li kien jagf li ġew markati, mtaqqla, jew imbabsa;

Lil Omissis waħdu: B'hekk sar reċidiv a terminu ta' l-Artikolu 49 et sequitur tal-Kodfiċi Kriminali b'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati datata 03 ta' Mejju 2006, liema sentenza saret definittivi u ma tistax tiġi mibdula.

Rat il-kunsens ta' l-Avukat Generali sabiex il-kaz jigi trattat bi procedura sommarja u li l-imputat m'ghandu l-ebda oggezzjoni biex il-kaz jigi hekk trattat.

Rat l-ordni tal-Avukat Generali mahrug ai termini tal-Artikolu 48 tal-Att dwar il-Loghob, Kapitolu 400 tal-Ligijiet ta' Malta;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Semghet it-trattazzjoni finali.

Illi qabel xejn irid jinghad illi ghalkemm din il-kawza tirrigwarda reati li allegatament sehhew fl-2007, l-istess kawza giet mismugha minn din il-Qorti, kif diversament presjeduta, u l-ewwel udjenza quddiem din il-Qorti, kif preseduta, giet mizmuma fit-18 ta' Frar, 2016.

Ikkunsidrat:
Illi l-pulizija bdiet tinvestiga rapport ta' tentattiv ta' frodi ghad-detriment tal-Casino di Venezia fil-bidu ta' Dicembru, 2007. L-agir frawdolenti kien jikkonsisti billi *croupier*, Brian Dingli, kien jaghmel kuntatt ma persuna/i li kienet/u halliet/ew mobile phone mal-*windscreen* tal-vettura tieghu, u wara li dan hadu rcieva telefonata fejn gie mhajjar jippartecipa f'dan l-ghemil qarrieqi. Il-frodi kienet issehh fuq loghob li kien isir *online* billi l-*croupier,* wara li jkun irranga l-karti tal-logob f'sekwenza, kien jaghmel kuntatt ma dik/dawk il-persuna/i li jkunu qed jilghabu *online* u jinfurmahom bis-sekwenza tal-karti li jkun imiss jintlaghbu. Dan it-tip ta' loghob kien jinhtieg *account* u rrizulta li l-*account* uzat kien jappartjeni lil certu Joseph Buttigieg minn Ghajnsielem, Ghawdex. Ufficjali tal-Casino

di Venezia kienu raw minn fuq *cctv cameras* dak li dan il-*croupier* kien qed jaghmel inkluz li ma kienx qed jaghmel *shuffling* tal-cards, ittella' fuq il-mejda aktar karti tal-loghob, jahbi idejh taht il-mejda u wara li jiehu break jintlemah juza mobile phone. Brian Dingli kien instab hati wara li ammetta l-involviment tieghu f'dan il-qerq.

Illi l-pulizija identifikat lil Buttigieg minn informazzjoni li kien ta meta applika biex jiftah *account* mal-Casino biex jippermettielu jaghmel *online gaming*. Fis-6 u fis-7 ta' Dicembru, 2007, f'zewg stqarrijiet, ammetta mal-ispettur investigattiv l-involviment tieghu filwaqt li ddentifika lill-imputati bhala l-persuni li lilhom kien ghaddilhom l-*password* ghall-*account* tieghu sabiex seta' jsir dan il-qerq. Stqarr li kien ikun prezenti meta dawn kienu jkunu qed jilghabu *online* kif ukoll li rahom jaqraw messaggi minn fuq il-mobile, ftit wara jilghabu u jirbhu sommom konsiderevoli.

Illi kif jixhdu l-kopja tal-atti tal-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Buttigieg,**[1] mid-data tal-istqarrija tieghu fejn ammetta l-involviment tieghu kif inghad, dan tressaq quddiem il-Qorti b'citazzjoni prezentata fis-7 t'April, 2008 – **4 xhur wara** – fejn anke jirrizulta li l-Avukat Generali kien ta l-kunsens tieghu biex dik il-kawza titmexxa sommarjament sa mid-19 ta' Frar, 2008.[2] Fl-ewwel seduta nhar it-12 ta' Mejju, 2008, Buttigieg ammetta l-involviment tieghu u gie sentenzjat.

Madanakollu l-akkuzi fil-konfront tal-imputat gew prezentati 6 gimghat wara u cioe` fl-**24 ta' Gunju, 2008**, bl-ewwel seduta issir fl-24 ta' Settembru, 2008.

Ghalhekk l-unika persuna li setghet timplika lill-imputat fl-akkuzi li gew addebitati lilu kien propju Joseph Buttigieg. Tenut kont l-importanza ta' dan ix-xhud ghall-prosekuzzjoni wiehed kien jistenna li, jekk Buttigieg ma kienx lahaq ta xhieda guramentata quddiem Magistrat, minn tal-inqas kien ikun hemm sforzi biex jinstema' kemm jista' jkun malajr wara li l-kaz tieghu sar *res judicata*. Dan baqa' ma sarx sakemm sar maghruf minn xhud residenti fl-istess rahal ta' Buttigieg, li dan kien emmigra lejn l-Awstralja qabel is-sajf tal-2008![3]

---

[1] **DOK.MC** a fol. 312 et seq.

[2] Fol.317

[3] Fol.92

Illi fl-10 ta' Settembru, 2009, l-ufficjal prosekutur informa lill-qorti li kien ser jikkonsulta sabiex jigi deciz issirx talba ghall-assistenza legali lill-Awstralja permezz ta' ittri rogatorji.[4]

Illi din it-talba giet prezentata f'Mejju, 2010, u wara oggezzjoni tad-difiza biex jigu riveduti certu domandi saret talba ohra fis-06 ta' Gunju, 2011. Peress li kien hemm zmien meta l-Qorti kienet qed tikkunsidra li tali assistenza tinghata permezz ta' *video conferencing*, dawn il-proceduri sabu ruhhom stultifikati mill-**25 ta' Settembru, 2012.**

Illi nhar is-**27 t'April, 2016**[5] it-talba ghall-assistenza legali ntbghatet minn din il-Qorti, kif preseduta, lill-Avukat Generali ai termini tal-artikolu 399 tal-Kodici Kriminali sabiex tigi trasmessa lill-awtoritajiet barranin rikjesti.

Illi minkejja bosta interventi kemm mill-ufficju tal-Avukat Generali nostran kif ukoll mill-Ministeru ghall-Affarijiet Barranin Malti, l-awtoritajiet Awstraljani baqghu jiddulingaw u jirrikjedu informazzjoni addizjonali ghal diversi xhur bir-risposta definittiva taghhom tkun dik datata it-**3 ta' Lulju, 2018.**

Illi b'din ir-risposta l-awtoritajiet Awstraljani ma accettawx li jezegwixxu talba ghall-assistenza legali mitluba minn Malta *inter alia* peress li:

"The Australian Federal Police has advised Australia's Central Authority that it does not have the resources available to facilitate Malta's request as it is fully engaged with more serious crime....As you are aware, when Mr Buttigieg was approached by the AFP to provide a voluntary witness statement, he expressed his concern that the persons against whom he was testifying would seek retribution against him or his family in Malta, and that his family members were easily locatable given Malta's size."[6]

Ghaldaqstant minkejja l-atti u provi ohra migbura, xhieda li torbot lill-akkuzat mar-reati addebitati baqghet ghall-kollox mankanti ghalkemm gew esebiti l-istqarrijiet li rrilaxxa l-istess Joseph Buttigieg. Madanakollu l-Qorti qed tiskarta l-istess stqarrijiet peress li dawn jikkostitwixxu prova

[4] Fol.121
[5] Fol.269
[6] Fol.342 *tergo.*

inammissibli ai termini tal-Artikolu 646 tal-Kodici Kriminali u senjatament taht is-subartikolu (3) tieghu galadarba ma jiffigurawx ic-cirkostanzi li ssir riferenza ghalihom f'dak is-subartikolu.

Lanqas ma tista' din il-Qorti tikkunsidra bhala prova ammissibli x-xhieda tal-ispettur Gafa meta dan xehed li Buttigieg kien ammetta mieghu l-involviment tieghu fl-ghemil qarrieqi tent kont li dan jikkostitwixxi biss *hearsay evidence*[7] u ghalhekk hu inammissibi ai termini tal-artikolu 598 tal-Kodici t'Organizzazzjoni u Procedura Civili kif rez applikabbli bl-artikolu 520(1)(d) tal-Kodici Kriminali.

Illi l-Professor A.J. Mamo jghallem kif gej:[8]

There are many reasons assigned for rejecting hearsay, the two principal being first, that the person originally stating the facts does not state them on oath, and secondly, that the person against whom the evdience is offered had not the oppotunity of cross-examining that other person as to his recollection, vercity or means of knowledge. .....

In Fitzgerald vs Fitzgerald (1863) it was stated that the foundation of the admissibility of any evidence is that it should be on oath, and that the party against whom it is tendered should have had a reasonable opportunity of cros-examination.

Issir riferenza ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Superjuri) fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs Mario Azzopardi**. Fis-sentenza minn taghha l-Qorti studjat *funditus* ir-regola dwar il-*hearsay evidence:* [9]

"Punt ta' Liġi – il-Hearsay Rule

"Li l-artikoli relevanti dwar il-Hearsay Rule huma l-artikoli 598 u 599 tal-Kap 12 reżi applikabbli għall-Kap 9 bl-artikolu 645 tal-Kap 9.

'598.(1) Bħala regola, il-qorti ma tiħux qies ta' xiehda dwar fatti li x-xhud igħid li ġie jafhom mingħand ħaddieħor jew li qalhom ħaddieħor li jista' jinġieb biex jagħti xiehda fuq dawk il-fatti.

(2) Il-qorti tista', ex officio, jew fuq oppożizzjoni tal-parti, ma tħallix jew tiċħad li jsiru mistoqsijiet bi skop li jittieħdu xiehda bħal dawk.

(3) Iżda l-qorti tista' ġġiegħel lix-xhud li jsemmi l-persuna li mingħandha jkun sar jaf il-fatti li għalihom jirriferixxu dawk il-mistoqsijiet. ….

[7] Fol.336-337

[8] Notes on Criminal Procedure, Vth Year

[9] Numru 33/2010; Deciz 28.06.2012 per S.T.O. Dr Silvio Camilleri, Onor. Imhallef Dr. David Scicluna, Onor. Imahllef Dr. Joseph Zammit Mc Keon.

599. Il-qorti tista', skont iċ-ċirkostanzi, tippermetti xiehda fuq kliem haddieħor u tieħu qies tagħha, meta dan l-istess kliem ħaddieħor ikollu, fih innifsu, importanza sostanzjali, fuq il-meritu tal-kawża jew ikun jagħmel parti mill-meritu; inkella meta dan ħaddieħor ma jkunx jistax jinġieb biex jixhed, u l-fatti jkunu tali li ma jkunux jistgħu jiġu ppruvati sewwa xort'oħra, l-aktar f'każijiet ta' twelid, taż-żwieġ, tal-mewt, tal-assenza, ta' servitu', ta' rjieħ ta' immobbli, ta' pussess, ta' drawwiet, ta' ġrajjiet storiċi pubbliċi, ta' reputazzjoni jew ta' fama, ta' kliem jew fatti ta' nies li mietu jew li jkunu assenti u li ma kellhom ebda interess li jgħidu jew jiktbu lfalz, u ta' fatti oħra ta' interess ġenerali jew pubbliku jew li jkunu magħrufa minn kulħadd.'

"Il-każ li mhux l-ewwel darba li ġie ċitat b'approvazzjoni dwar il-hearsay rule f'kawżi ta' natura kriminali huwa **Subramaniam v. Public Prosecutor** fejn insibu dan il-kliem:

'Evidence of a statement made to a witness by a person who is not himself called as a witness may or may not be hearsay. It is hearsay and inadmissible when the object of the evidence is to establish the truth of what is contained in the statement. It is not hearsay and is admissible when it is proposed to establish by the evidence, not the truth of the statement, but the fact that it was made. The fact that the statement was made, quite apart from its truth, is frequently relevant in considering the mental state and
conduct thereafter of the witness or of some other person in whose presence the statement was made.'

"Jekk wieħed jimxi mal-prinċipji ta' dan il-każ allura ċerti persuni li magħhom ikun tkellem l-allegat vittma jistgħu jkunu prodotti (per eżempju, psikologu, għalliem jew social worker, il-ġenituri jew qraba fil-qrib tal-allegat vittma). Dawn jistgħu jixhdu li l-allegat vittma tassew qal hekk. Tali xhieda hija biss prova li l-allegat vittma tassew qal hekk, iżda mhux li dak li qed jgħid l-allegat vittma huwa tassew minnu.

"Jekk wieħed jeżamina l-ewwel sentenza tal-artikolu 599 tal-Kap 12, wieħed jista' jikkonkludi li l-hearsay rule fil-Liġi tagħna mhix daqshekk assoluta. U fil-fatt hekk qalet il-Qorti Kostituzzjonali hija u tiddeċiedi il-każ '**Joseph Mary Vella et versus Il-Kummissarju tal-Pulizija'** (13 ta' Jannar 1988) fejn il-Qorti kkonfermat digriet tal-Prim'Awla biex jitħalla jixhed Prokuratur Legali li kien marbut bis-sigriet professjonali. Dan tħalla jixhed mingħajr ma kellu jikxef isem it-terza persuna li kienet qaltlu biex il-fatti li fuqhom kellhom jixhed il-Prokuratur Legali.

"Peress li d-depożizzjoni, li tista' tkun hearsay, tista' tkun prova diretta li ntqal xi ħaġa, ma tistax tiġi esklusa fl-istadju tal-eċċezzjonijiet preliminari.

"F'dak li huma deċiżjonijiet kriminali, il-Qrati tagħna issa ilhom sew isegwu il-prattika dwar il-hearsay rule. (Ara dwar dan il-punt: **Ir-Repubblika versus Meinrad Calleja**). Reċentement il-Qorti tal-Appell Kriminali diversament preseduta qalet hekk:

"Fil-limit tal-użu li għamlet l-ewwel Qorti tal-okkorenza msemmija, ma hemm xejn irregolari. Hu ben stabbilit li waqt li prova hearsay ma hix prova tal-kontenut ta' dak li jiġi rapportat li ntqal, hi prova li dak rapportat li ntqal fil-fatt intqal fiċ-ċirkostanzi, data, post u ħin li ntqal u in kwantu tali hi ċirkostanza li meħuda ma' provi u ċirkostanza oħra tista' wkoll tikkontribwixxi għall-apprezzament li tagħmel il-Qorti.' (1 t'April 2011 'Il-Pulizija versus Fabio Schembri' preseduta mill-S.T.O. il-Prim Imħallef Dr Silvio Camilleri).
"Għaldaqstant, il-Qorti qed tiċħad ir-raba', il-ħames u s-sitt eċċezzjoni."

Ikkunsidrat:

17. Din il-Qorti tibda biex taghmilha cara li ma hi xejn impressjonata b'sottomissjonijiet li saru mill-prosekuzzjoni fl-ewwel istanza fis-sens li jekk jigu dikjarati inammissibli x-xhieda enumerati (1)(2)(4)(5)(6)(7) u li ghalihom qed toggezzjona d-difiza dan ikun ifisser li l-prosekuzzjoni ma jkollhiex kaz (ara traskrizzjoni tat-trattazzjoni fl-ewwel istanza fol. 77 tal-atti tal-Qorti Kriminali): "jekk tnehhihom kollha lanqas ghandek kaz, full stop.". Din il-Qorti hi sbalordita b'sottomissjoni bhal din. Jekk il-ligi tkun tirrikjedi li x-xhieda in kwistjoni "jitnehhew kollha" allura din il-Qorti hekk ser tiddeciedi ikun xi jkun ir-rizultat fuq "il-kaz tal-prosekuzzjoni". Tkun problema kbira ghall-prosekuzzjoni jekk tkun serrhet il-kaz taghha fuq provi legalment inammissibbli u tittama li din il-Qorti qatt ma tigi rinfaccjata bi prosekuzzjoni tali. Din il-Qorti ma hix fi hsiebha tammetti provi inammissibbli semplicement sabiex il-prosekuzzjoni "jkollha kaz".

18. ……... Ilu ben stabbilit minn din il-Qorti, kif anki rilevat mill-ewwel Qorti fis-sentenza taghha, li mhux kull relazzjoni ta' x'qal haddiehor tikkostitwixxi hearsay evidence izda jekk dak rapportat hux hearsay evidence jew le jiddependi mill-uzu li wiehed jippretendi li jsir minn dak rakkontat. Jekk dak rakkontat jigi prezentat bhala prova tal-kontenut tieghu allura dak ikun hearsay evidence u bhala tali inammissibbli izda jekk dak rakkontat jigi prezentat mhux bhala prova tal-kontenut tieghu izda bhala prova li dak li ntqal verament intqal fic-cirkostanzi ta' data, post u hin li fihom intqal allura dan ma jkunx hearsay evidence u huwa ammissibbli ghal certi ghanijiet legali legittimi bhal sabiex tigi kontrollata x-xiehda diretta tax-xhud li l-kliem tieghu ikun qieghed jigi rapportat jew, fic-cirkostanzi idoneji, anki sabiex tigi korroborata xiehda diretta ohra. Huma ghal dawn ir-ragunijiet, kif tajjeb spjegat l-ewwel Qorti, li din it-tip ta' xiehda ma tistax tigi eskluza a priori izda d-decizjoni dwar l-opportunita` o meno li tithalla tinghata dik ix-xiehda u titqieghed quddiem il-gurija trid necessarjament tigi rimessa lill-Imhallef togat li jippresjedi l-guri li jkun tenut jaghti d-decizjoni tieghu skont ic-cirkostanzi li fihom jizvolgi l-guri u skont l-esigenzi evidenzjarji u procedurali tal-process.

19. Hekk, jekk tigi messa in dubbju l-kredibilita` jew il-veridicita` ta' xhud, specjalment jekk dak ix-xhud ikun persuna minuri, il-prosekuzzjoni ma tistax legalment tigi mcahhda mill-possibilita` li tikkorrobora dik ix-xiehda bil-mezzi li taghtiha l-ligi, inkluz it-tip ta' xiehda li ssemmiet hawn. Daqstant ukoll jekk tinqala' xi kwistjoni dwar jekk ix-xhud ikunx qieghed jiftakar sew dak li jkun qieghed jixhed dwaru jista' jkun mehtieg li jigi ezercitat kontroll ta' dik ix-xiehda bil-mezz tax-xiehda ta' haddiehor dwar dak li jkun qallu l-istess xhud fiz-zmien relevanti. F'dawn l-eventwalitajiet, kif inghad mill-ewwel Qorti fis-sentenza appellata, ikun mistenni li l-ewwel Qorti tispjega lill-gurija il-portata u l-limiti tal-valur tax-xiehda ta' persuna li tixhed dwar x'qal haddiehor. Naturalment, hu ugwalment mistenni li l-ewwel Qorti ma tammettix ix-xiehda fuq kliem
haddiehor jekk mhux unikament ghall-ghanijiet u fil-limiti permessi mil-ligi kif gia` spjegat…….

20. Mill-mod kif gie spjegat l-aggravju tal-akkuzat appellant f'dan ir-rigward jidher li l-akkuzat hu konsapevoli tal-pozizzjoni legali dwar il-hearsay kif spjegata kostantement mill-Qrati taghna u li din hi fis-sens kif spjegat mill-ewwel Qorti izda dak li jidher qieghed ihasseb lill-akkuzat appellant hu l-abbuz li jista' jsir mir-regola msemmija dwar il-hearsay peress li dak li jkun qal haddiehor jista' jigi malizzjozament uzat sabiex minflok biex jikkontrolla dak li jkun xehed haddiehor jew sabiex jikkorrobora provi diretti ohra jintuza sabiex effettivament jissostitwixxi dik ix-xiehda ta' haddiehor jew dawk il-provi diretti l-ohra. [sottolinejar tal-Qorti]

Illi dan l-insenjament gie abbracjat mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Superjuri) f'decizjoni fuq eccezzjonijiet preliminari fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs Erin Tanti.**[10]

Fid-dawl tal-gurisprudenza appena enuncjata din il-Qorti ma tistax tistrieh fuq dak li stqarr Buttigieg mal-ispettur investigattiv rigward l-involviment tal-imputat fir-reati addebitati; il-kontenut ta' dik l-istqarrija ma tista' qatt tissaraf biex taghmel prova kontra l-imputat.

Ghal dawn il-mottivi, in vista tal-mankanza assoluta ta' provi, il-Qorti mhux qed issib lill-imputat hati u konsegwentement tilliberah minn kwalunkwe htija u piena.

Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)
Magistrat

[10] Att t'Akkuza Nru. 06/2016; Deciza id-9 ta' April 2018; S.T.O. Prim Imħallef Silvio Camilleri, Onor. Imħallef Joseph Zammit McKeon u Onor. Imhallef Edwina Grima